

ПІДТРИМАННЯ ПРОДУКТИВНИХ ЯКОСТЕЙ СОРТІВ У СИСТЕМІ НАСІННИЦТВА КАРТОПЛІ

В Україні картопля є однією з основних продовольчих культур. Її вирощують в усіх ґрунтово-кліматичних зонах. Основне завдання картоплярів – одержання високого врожаю бульб з добрими смаковими якістьми.

Одним з основних факторів вирощування високих і сталих врожаїв є використання оздоровленого насінневого матеріалу.

Особливістю сучасного насінництва картоплі є використання вихідного матеріалу, оздоровленого шляхом термотерапії та культури меристемної тканини у поєднанні з клональним розмноженням.

Мікроживцювання в культурі *in vitro*, або клональне мікро-розмноження, полягає в одержанні *in vitro* нестатевим шляхом здорових рослин, генетично ідентичних вихідному сорту. Регенеровані з меристеми рослини вільні від найбільш поширених і шкідливих хвороб картоплі, передусім від вірусів.

У Буковинському інституті АПВ в 2006-2010 роках були проведені дослідження по відтворенню еліти картоплі з використанням оздоровленого вихідного матеріалу. Таке насіння являється цінним посадковим матеріалом, яке менше уражується вірусними хворобами, забезпечує підвищення врожайності бульб на 15-20% та дозволяє продовжити строки репродукування еліти.

Раціональне використання оздоровленого матеріалу є важливим чинником підтримання продуктивних якостей сорту в системі насінництва картоплі.

У сільськогосподарських підприємствах, фермерських господарствах, на городах і дачних ділянках в Україні вирощують більше 200 сортів картоплі.

Сорти, що вирощують в Україні можуть задовольнити будь які вимоги та уподобання споживачів.

Проте залежно від погодних умов вегетаційного періоду, а також від конкретної агротехніки його вирощування окремі показники можуть істотно змінюватись. Як правило, вони погіршуються. Тому при вирощуванні картоплі слід дотримуватись рекомендованої агротехніки її вирощування і мінімального захисту від колорадського жука та фітофторозу.

До Державного реєстру сортів рослин України за останні роки занесено понад 30 сортів картоплі зарубіжної селекції. Насінництво цих сортів в Україні не ведеться. Більшість з них через 2-4 роки сильно вироджуються і втрачають продуктивність.

Вивчення іноземних сортів, які завезені в Україну показали, що зібраний уражай бульб на сортодільницях, був значно нижчий від сортів вітчизняної селекції. Крім того сорти вітчизняної селекції значно менше уражуються фітофторозом – хворобою, що завдає найбільшої шкоди картоплярству. Дослідження показали, що для захисту посівів вітчизняної селекції від фітофторозу достатньо обробити один-два рази, а сорти картоплі іноземної селекції потрібно обробити чотири-п'ять разів, на що необхідні додаткові затрати.

Висновки. Для одержання високих і сталих врожаїв, поряд з агротехнічними заходами необхідно використовувати оздоровлений насінневий матеріал картоплі сортів вітчизняної селекції, які адаптовані до умов регіону.

Література:

1. Ситник В.П. Екологічні аспекти агропромислового комплексу // Вісник аграрної науки. – 2002. – №9. – С. 55-57.
2. Методичні рекомендації по вирощуванню насінневої картоплі (Рекомендації)., Чернівці. – 2010. – 16 с.
3. Сазонов А.А. Трансгенные растения // Наука и жизнь. – 1998. № 10. – С. 24-25.